

7. TARINAMUOTOINEN IDENTITEETTI

IDENTITEETTI

- **Identiteetti:** käsitys siitä, kuka itse on yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- Muodostuu **osa-alueista**; liittyvät eri elämäntilanteisiin
 - esim. kulttuuri- ja ammatti-identiteetti
- **Kokonaisidentiteetti:** yksilölle merkityksellisten identiteettien osa-alueiden yhteenveto
- **Dynaaminen:** muovautuu elämäntilanteiden aikana

TARINAMUOTOINEN IDENTITEETTI

- McAdamsin persoonallisuuden mallin kolmas taso
- Kokonaisidentiteetti:
 - subjektiivinen, kokoava elämäntarina
 - sidotaan yhteen omat menneisyyden tapahtumat, ennakoitu tulevaisuus ja yksilölliset ominaisuudet
 - kehittyy jatkuvasti
- Tarinamuotoisen identiteetin ensisijaiset psykologiset tavoitteet:
 1. antaa itselle merkitys
 2. luoda jatkuvuuden kokemus ajan ja paikan muuttuessa

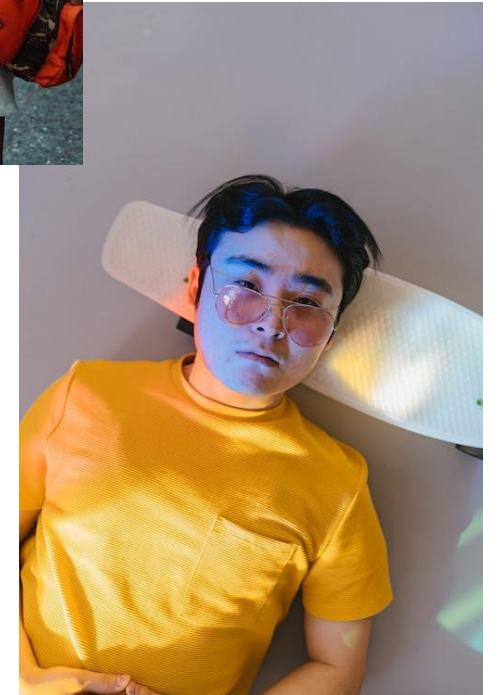

TARINAMUOTOISEN IDENTITEETIN OMINAISUUKSIA

Subjektiiivinen	<ul style="list-style-type: none">- Omakehtainen tulkinta itsestä- Ihminen voi kertoa itsestään narratiivia, jota hänen läheisensä eivät täysin hahmota
Retrospektiivinen ja muuttuva	<ul style="list-style-type: none">- Omaa elämäntarinaa tarkastellaan ja selitetään takautuvasti- Tarinamuotoinen identiteetti ei vain pitene iän myötä, vaan se myös muuttuu ja muokkautuu taaksepäin suuntautuvasti- Psyykkinen oireilu voi takautuvasti muuttaa ihmisen muistoja menneisyydestä, esimerkiksi masennus voi värittää aiemman elämäntarinan synkemmäksi

TARINAMUOTOISEN IDENTITEETIN MUOTOUTUMINEN

- Identiteetin kehitys alkaa lapsena
 - ei vielä identiteettiä tarinallisessa merkityksessä
- Tarinamuotoinen identiteetti kehittyy voimakkaasti myöhäisnuoruudessa ja muotoutuvassa aikuisuudessa (18-25 v)
 - omien kiinnostusten ja kykyjen pohdinta ja kyseenalaistaminen
 - oman roolin etsiminen yhteiskunnassa
- **Identiteettityöskentely:** oman elämäntarinan rakentaminen
- Narratiivinen identiteetti syntyy kahdenlaisista narratiiveista:
 1. itse kerrotut
 2. toisten kertomat, joihin voi samastua

TEORIA KOKONAISIDENTITEETIN KEHITTYMISESTÄ

- **James Marcian identiteettiteoria**
- Identiteetin kehityksessä on kaksi keskeistä ulottuvuutta:
 1. identiteetin omakohtainen **etsintä** → aktiivinen vaihtoehtoisten identiteettien pohdinta
 2. **sitoutuminen** omiin kiinnostuksiin, arvoihin ja näkemyksiin
- **Neljä identiteettitilaa:** epäselvä, lainattu, etsijän ja saavutettu identiteetti
 - yksilö voi käydä läpi osan identiteettitiloista tai kaikki neljä

JAMES MARCIA: IDENTITEETTITEORIA

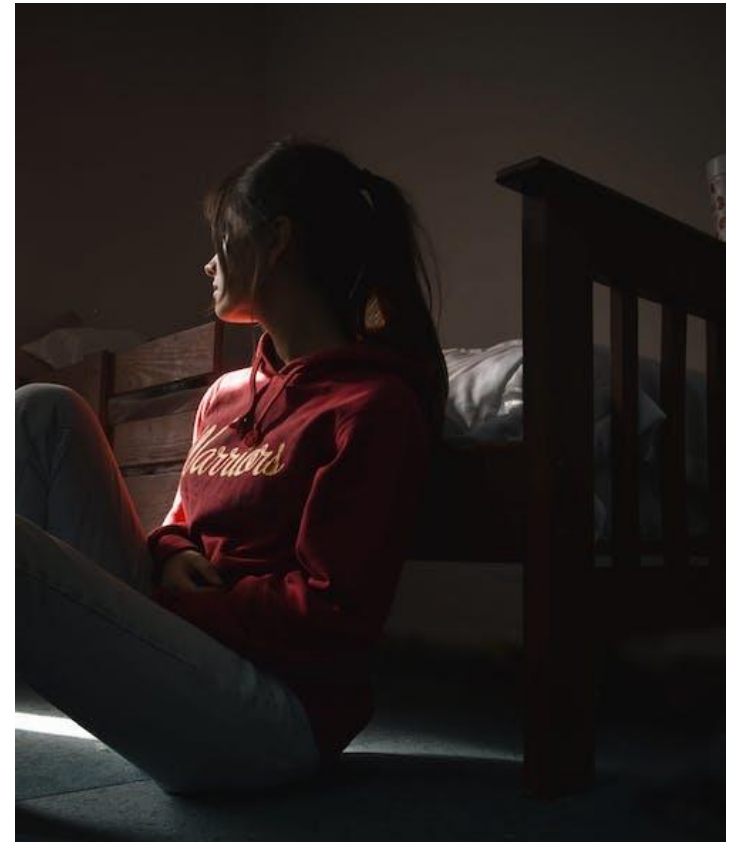
Onko identiteettiä etsitty?

Onko identiteettiin
sitouduttu?

	Kyllä	Kyllä
Ei	Epäselvä identiteetti	Etsijän identiteetti
Ei	Lainattu identiteetti	Saavutettu identiteetti

ELÄMÄN MUUTOKSET JA IDENTITEETIN KATKOKSET

- Elämänmuutokset: esim. elämän käännekohtat, yllättävät ja odottamattomat tapahtumat
- Elämänmuutokset voivat kriisiyttää yksilön elämäntarinan
 - **identiteetin katkos**: tilanne, jossa ihmisellä on ongelmia nähdä jatkuvuutta menneen ja nykyhetken välillä
 - **toimijuuden kokemus** voi olla uhattuna

TARINAMUOTOISEN IDENTITEETIN YHTEYS PSYYKKISEEN HYVINVOINTIIN

- Tarinamuotoisen identiteetin laatu kuvastaa ihmisen psyykkistä hyvinvointia tai oireilua
- **Saavutettu identiteetti** on voimavara → lisää itsevarmuutta ja elämänhallinnan tunnetta
- Tarinamuotoisen identiteetin psykologisten tavoitteiden saavuttaminen (merkitys ja jatkuvuus) ovat yhteydessä psyykkiseen hyvinvointiin ja mielenterveyteen
- Pitkään kestävä **identiteetin etsintä** ja **epäselvä identiteetti** ovat yhteydessä psyykkiseen pahoinvointiin
- Hyvin kielteiset tarinat itsestä ylläpitävät epäsuotuisia ajattelu- ja toimintamalleja

SOSIAALISEN JA KULTTUURISEN YMPÄRISTÖN VAIKUTUS TARINAMUOTOISEEN IDENTITEETTIIN

- Yksilöllinen elämäntarina kehittyy vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa
- **Kulttuuri** ohjaa sitä, millaisia tarinoita ihmiset itsestään kertovat
- **Mallitarina:** sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin tarjoama runko tai malli oman elämäntarinan rakentamiseen
 - millaisia ominaisuuksia, pyrkimyksiä ja päämääriä kulttuurissa ajatellaan olevan eri ryhmiin kuuluvilla ihmisillä

